

Partiernas enkätsvar

om sin Östersjöpolitik inför EU-valet 2024

Under våren 2024 skickade vi ut en enkät till de svenska riksdagspartierna för att undersöka vilken Östersjöpolitik de vill driva inom EU under de kommande fyra åren. Här presenteras riksdagspartiernas enkätsvar i sin helhet.

Vilka Östersjörelaterade frågor vill ni som parti driva under kommande mandatperiod?

Här efterfrågade vi specifikt svar på frågor rörande fisket, övergödningen och klimatet.

Centerpartiet

Eftersom Östersjön är ett hav som gränsar till många EU-länder krävs fler gemensamma åtgärder för att värna Östersjöns framtid, liksom kustsamhällen runt hela havet.

Centerpartiet vill att EU-kommissionen tar ett helhetsperspektiv på de olika problem som Östersjön dras med, genom att lägga fram ett brett Östersjöpaket. Ett sådant paket bör innehålla uppföljning av EU-gemensam miljölagstiftning och ge förslag på åtgärder för klimatanpassning. Centerpartiet anser att beräkningsnyckeln för EU:s fiskekvoter måste göras om för att bättre ta ansvar för ett hållbart fiske. Vi vill begränsa det storskaliga industrifisket i Östersjön och tillfälligt stoppa deras fångster av strömming och sill.

Samtidigt vill vi värna det kustnära och regionala fisket, vars fångster hamnar på tallriken och bidrar till levande kustsamhällen. Förlorade fiskeredskap, så kallade spökredskap, som lämnats kvar i haven är ett stort miljöproblem som EU bör hantera genom en tydlig strategi med europeiska målsättningar. Vi anser även att EU:s miljöfonder behöver bli bättre på att bidra till havens fortlevnad genom att en större andel öronmärks för restaurering av havsbottnar och hållbart fiske, bland annat genom mer selektiva fiskeredskap och utrustning.

För att minska övergödningen till Östersjön vill vi fortsätta reformera EU:s gemensamma jordbrukspolitik i en riktning där en större andel av budgeten går till att ersätta miljö- och klimatfrämjande åtgärder. Det rymmer en mängd olika insatser, såsom rådgivning, stöd till precisionsodling, kantzoner och fånggrödor. Anläggning och skötsel av våtmarker är ytterligare exempel på insatser som i ökad utsträckning bör kunna stödjas genom EU-medel i syfte att minska näringsläckaget till Östersjön.

Socialdemokraterna

Fisket

Vi vill driva en hållbar fiskepolitik som stärker miljöskyddet, yrkes- och sportfiskets intressen och det småskaliga kustnära yrkesfisket. Idag främjas några få men stora aktörers ekonomiska intressen. Det är inte rätt. Det storskaliga fisket efter sill och strömming i Östersjön måste begränsas så att bestånden kan återhämta sig och det småskaliga yrkesfisket kan få mer utrymme. Därför behövs bättre förvaltning och samråd med våra grannländer för att få till en återhämtning av hotade fiskbestånd, särskilt i Östersjön och Bottenhavet. Vi vill flytta ut trälgränsen i alla länder runt Östersjön.

Vi vill också stödja forskning i andra hållbara fiskemetoder som minskar påverkan på fiskbestånden och samtidigt tillåter en hållbar nivå av sport- och hobbyfiske. Vi behöver också öka investeringarna i restaureringsprojekt för att återuppbygga fiskbestånd och förbättra livsmiljöerna i våra hav.

Övergödningen

Övergödning försämrar Östersjöns förutsättningar, och vi vill bekämpa det på EU-nivå genom att minska användning av sådana ämnen som bidrar till övergödningen inte minst från jordbruket, men också trafik och avlopp.

Klimat

Vi vill bland annat skärpa EU:s klimatmål till 2040 i linje med Sveriges klimatmål.

Vi vill skärpa EU:s kemikalielagstiftning för att stoppa nya farliga kemikalier, exempelvis den cancerframkallande kemikaliegruppen PFAS och reformera EU:s gemensamma jordbrukspolitik så att vi säkrar livsmedelsproduktionen genom ett hållbart och lönsamt jordbruk.

Sverige har länge varit en förebild för andra länder när det gäller vår nationella klimatpolitik. Med den europeiska gröna given och Fit for 55 har EU tagit stora kliv framåt. Paketet innehåller en rad reformer som sätter högre mål för och driver på för investeringar i förnybar energi, energieffektivisering och hållbara bränslen. EU:s klimatpolitik håller också på att få en alltmer avgörande roll för Sveriges omställning.

Om våra barn och barnbarn ska ha samma tillgång till ren luft, rent vatten och oförstörd natur som tidigare generationer måste vi tillsammans med andra länder få ner utsläppen, minska användningen av kemikalier och se till att vi har ett hållbart jordbruk. Med gemensamma regler i EU kan vi samtidigt påverka fler länder internationellt.

Liberalerna

Liberalerna anser att Östersjöns ekosystem är skört och att skyddet för Östersjön ska stärkas. Hoten är många och några av de mest markanta är övergödning med döda syrefattiga bottenar, invasiva arter, oljespill, stranderosion och inte minst det storskaliga fisket som hotar slå ut stora bestånd av fisk.

Liberalernas fiskepolitik tar sin utgångspunkt i ekosystembaserad fiskförvaltning. Fiskeripolitiken ska vila på vetenskaplig grund och vara vetenskapligt motiverad. Det innebär att vissa områden skyddas från fiske, särskilt från trålning. De fiskemetoder som allvarligt skadar det marina livet och marina biotoper ska förbjudas på EU-nivå. Liberalerna är för begränsningar av fisket på olika sätt, vilket även inkluderar ett fiskestopp om det är nödvändigt.

Användningen av handelsgödsel är en faktor som bidrar markant till övergödningen. Att minska användningen av just handelsgödsel är en av flera åtgärder som bör vidtas. För att minska utsläppen av kemikalier ska den europeiska kemikalielagstiftningen skärpas, marknadstillsynen förbättras och reningemetoderna för att minimera utsläppen från läkemedel effektiviseras.

Vi vill se en levande skärgård och därför bör pendlingsmöjligheterna och båttrafiken till och från skärgårdskommunerna förbättras, men samtidigt behöver den stora trafiken begränsas till farlederna. I vissa särskilt känsliga områden kan det finnas skäl att begränsa trafiken.

Havsmiljöfrågor måste lyftas till högsta internationella nivå. EU kan spela en central roll och bör bjuda in till fortsatta förhandlingar om skydd av havsmiljön. EU ska verka för att fler marina reservat inrättas där sjöfarten begränsas som skyddar biotoper och förhindrar att flera marina arter dör ut.

Ur klimatsynpunkt är det bra att transportera stora godsflöden på vatten, men för att det ska bli hållbart måste sjöfarten använda mindre fossila bränslen. Vi vill att sjöfarten ska omfattas av reduktionsplikten och systemet med utsläppsrätter, vi vill se en ökad kontroll för att förebygga grundstötningar och upprätta en gemensam europeisk trafikledning och övervakning av Östersjön.

Moderaterna

Moderaterna menar att det behövs en återhämtningsplan för hav, sjöar och vattendrag, inte minst för Östersjön. Torsken och strömmingen behöver räddas, det krävs bättre reningsteknik för att hindra mikroplaster och läkemedelsrester från att hamna i havet och vi behöver sätta stopp för bottendöden. EU som helhet ska föra en hållbar fiskeripolitik som stoppar överfiske.

Moderaterna har varit drivande i arbetet med att utforma den gröna givnen som en hållbar tillväxtstrategi för hela Europa, där ambitiösa klimatsatsningar går hand i hand med en stark ekonomi. Det är avgörande för att vi ska kunna utforma långsiktigt hållbara svar på klimatutmaningen. Moderaterna kommer att fortsätta vara en stark röst för en tydlig klimatagenda som ger industri och samhälle rätt förutsättningar att ställa om.

Vänsterpartiet

Fisket

- Industritrålningen i Östersjön efter strömming måste stoppas. Den kritiska gränsen för strömmingen har passerats och det småskaliga kustnära fisket måste värnas framför det storskaliga industrifisket. Östersjön som fungerande ekosystem riskerar annars att ytterligare försämrats.
- Ett totalförbud (inga dispenser) mot fiske på ål inom EU bör införas.
- Vi vill att kommissionen tar fram en havsgiv som tar ett helhetsgrepp om hållbart brukande och skydd av EU:s hav. På samma sätt som EU:s satsning på miljön genom gröna givnen behöver vi nu en havsgiv som säkerställer politisk enighet mellan olika lagstiftningar som påverkar havet. Miljölagstiftning och fiskelagstiftning kan inte spreta åt olika håll. De rättsliga kraven i den gemensamma fiskeripolitiken måste stärkas för att få stopp på överfisket. Det skulle även ge förutsättningar att värna havets viktiga funktion för klimatet genom att lagra kol. Vi vill även att det införs juridiskt bindande krav för medlemsländerna att skydda 30 procent av ekosystemen på land och i vatten och hav.
- Därutöver är det viktigt att alla länder lever upp till EU:s vattendirektiv. Det är tragiskt att den svenska högerregeringen stoppat processen med att vattenkraften ska få moderna miljövillkor. Regeringen värnar konsekvent ensidiga vinstintressen framför miljön.

Övergödningen

- Förändra EU:s gemensamma jordbrukspolitik, CAP. Idag går största delen av EU:s jordbruksbudget till arealbaserade inkomststöd som gynnar stora lantbruk och industriell köttproduktion. Vi arbetar för att förändra jordbruksstödet i grunden förändras så att små och medelstora lantbruk som bidrar till miljö- och klimatnytta för oss alla i högre grad får ekonomiskt stöd. En sådan förändring genom ökat stöd för hållbart brukande skulle bidra till såväl minskat näringsläckage som ökad biologisk mångfald.
- Fortsatt verka för ökade insatser och åtgärder inom EU och nationellt för restaurering av våtmarker, sjöar och vattendrag i odlingslandskapet med syfte att minska näringsläckaget från jordbruket. På nationell nivå har vi vårt budgetförslag föreslagit kraftigt ökat stöd till jordbruket för att minska näringsbelastningen i Östersjön.

Klimat

- Inför full möjlighet till statsstöd för den gröna omställningen. Det behövs ytterligare åtgärder inom EU för att öka det statliga stödet till företag som bidrar till klimatomställningen. Enligt EU:s vetenskapliga klimatråd måste investeringarna mer än fyrdubblas för att klimatmålen ska nås.
- EU måste medverka till att det blir enkelt och lönsamt för människor att minska utsläppen i sin vardag. Man måste göra kollektivtrafiken billigare eller gratis, se till att hushållen själv tjänar på att

installera solceller och skapa en fungerande tågtrafik som går att lita på. Folk ska kunna lita på att det man lämnar på återvinningen verkligen återvinns och att det lönar sig att återanvända produkter och råvaror.

- Stoppa användningen av fossila bränslen. EU bör anta rättsligt bindande målår då kol, fossilgas och olja ska vara utfasat. EU bör anta mål om att senast år 2040 nå nollutsläpp. Det är nödvändigt för att skapa en fossilfri ekonomi. Den fossila energin blir också allt dyrare för de mest utsatta hushållen och luftföroreningar orsakar stor mängd förtida dödsfall i Europa.
- Fasa ut klimat- och miljöskadliga subventioner inom EU. Resurser bör istället omfördelas för att stödja de mest utsatta hushållen och för att främja de som ligger i framkant i den gröna omställningen.

Miljöpartiet

När det gäller havet hänger alla problem ihop och allt behöver åtgärdas; överfiske, övergödning, buller, klimatkrisen, nedskräpning och miljögifter. Vi behöver ta höjd för att havet i snabb takt blir allt varmare, surare och mer syrefattigt än tidigare.

En mängd fiskbestånd befinner sig i djup kris, och överfisket påverkar hela ekosystemet. Politiken måste utgå från behovet av friska, starka ekosystem, och Miljöpartiet vill därför införa en övergripande havslag för EU som samordnar alla olika lagstiftningar som påverkar havet, stoppar överfisket och tydligt styr mot livskraftiga, fiskrika hav. Idag följs inte EU:s egna fiskelagar av ministerrådet – ett grundläggande krav är att lagen följs, men det behövs också betydande skärpningar för att ta höjd för den stress som klimatkrisen innebär och för att stärka havens motståndskraft. Fiskekontrollen behöver skärpas betydligt.

Övergödning är ytterligare en faktor som pressar haven enormt, och förstärker effekterna av havsförsurningen. Åtgärder på europeisk och internationell nivå är avgörande, och reform av den gemensamma jordbrukspolitik, CAP, är nödvändig. Samtidigt är svenska utsläpp och åtgärder på svensk nivå helt centrala för tillståndet i svenska kustområdet. Näringstillförseln till havet behöver minska och utnyttjandet av växtnäring måste bli mer precis. Kretsloppen på gårdsnivå behöver slutas genom ökad självförsörjning av gödsel och foder. Användningen av mineralgödsel behöver minska. På EU-nivå behöver de direkta inkomststöden minska till förmån för de resultat- och värdebaserade stöden. Förslaget till restaureringslag på EU-nivå behöver komma på plats för att få på plats målsättningar och krav i relation till restaurering av hav och vattendrag, samt för att till exempel restaurera våtmarker för att fånga upp näringsläckage. Kraftfulla åtgärder behövs även för att minska utsläppen från avlopp, som också är en starkt bidragande faktor till övergödningen.

Sverigedemokraterna

Fisket

När det gäller fiske kommer SD fortsätta driva på för ett hållbart fiske, dvs kvoter som på lång sikt garanterar god status för de fiskebestånd som finns i Östersjön. Fiske är komplext och beståndens storlek beror på många fler faktorer än fångstkvoterna så här behöver man säkerställa goda beslutsunderlag så de kvoter som beslutas verkligen bidrar till livskraftiga bestånd utan överfiske. Vi vill särskilt värna det småskaliga kustfisket som förutom att det bidrar till livsmedelsproduktionen också ger levande kustsamhällen och där det finns en särskilt god lokal kännedom och kompetens om hur det står till med havsmiljön i närområdet.

Övergödningen

Det är angeläget att fortsätta arbetet med att minska övergödningen. I Sverige har vi generellt kommit långt men ska givetvis fortsätta arbeta för ytterligare minskning. Vi vill också se att andra länder med kust mot Östersjön också bidrar med att aktivt minska sin påverkan från jordbruk och industrier. Här tror vi svensk forskning kan bidra med mycket kunskap och goda exempel.

Klimat

Klimatet är en viktig fråga – men den är global och kräver därmed globala lösningar. Även här har Sverige kommit väldigt långt, vi står bara för någon promille av jordens utsläpp, så det Sverige främst kan bidra med är kunskap om gröna lösningar. Vi kommer att arbeta för att den klimatpolitik som EU driver ska vara försvarbar i förhållandet mellan kostnad och resultat för att säkerställa att svensk och europeisk konkurrenskraft och tillväxt värnas och att europeiska hushåll och företag inte drabbas orimligt hårt. Ingen, allra minst klimatet, vinner på att produktion flyttar till tredje land.

Kristdemokraterna

Fisket

Kristdemokraterna vill ha levande skärgårdar med plats för boende, näringsidkande och turism. Fisk ska i första hand fångas för att tjäna som human föda. Försiktighetsprincipen ska råda och ha grund i vetenskapliga råd när kvoter beslutas.

Den senaste EU-förhandlingen ledde till flera förbättringar tack vare den svenska regeringens linje. Kvoterna sänktes och ett trålfiskeförbud införs under vissa perioder i vissa områden för att freda sillens/strömmingens lek. Beslutet var en kompromiss där vårt land drev den mest restriktiva linjen. Vi nådde inte hela vägen men avser att fortsätta arbetet för att skapa en miljö där sillen får en chans att återhämta sig.

Övergödningen

Vi vill driva på för att EU-kommissionen lägger fram en havsgiv som tar ett helhetsgrepp om hållbart brukande och skydd av EU:s hav. I det sammanhanget finns det värdefulla medskick som vi kan göra utifrån förslag som Miljömålsberedningen har lyft tidigare på nationell nivå och som skulle ha bäring på EU-nivå.

Klimat

Fortsätt bygga ut systemet med utsläppsrätter. Kandidatländer bör stegvis kunna inkluderas i EU:s klimatpolitiska arbete redan innan de är fullvärdiga medlemmar i unionen och en process bör snarast möjligt starta för att ansluta dessa till EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Elektrifiering är en nyckel för att lösa klimatutmaningen. Samtliga fossilfria alternativ måste vara spelbara. För att underlätta kärnkraftens attraktivitet vill vi se en gemensam reaktortypsprovning.